

УРОК 15

Тема. Перпендикулярність прямих і площин у просторі. Розв'язування задач.

Мета: систематизувати знання учнів з теми, продовжувати формувати вміння і навички застосування вивченого матеріалу до розв'язування задач, розвивати навички самостійної пізнавальної роботи.

Обладнання. Кодоскоп, кольорова крейда.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань.

III. Розв'язування задач.

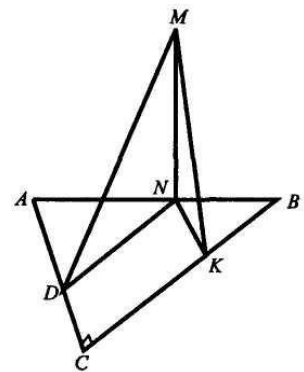
Задача 1 (розв'язується біля дошки з коментуванням). Відрізок MN перпендикулярний до площини прямокутного трикутника ABC ($\angle ACB = 90^\circ$), точка N лежить на гіпотенузі AB . Провести через точку M перпендикуляри до сторін AC і BC .

Розв'язання

У площині трикутника ABC з точки N проведемо $ND \parallel BC$.

Тоді $ND \perp AC$. Сполучимо M і D , тоді DN — проекція MD . AC перпендикулярна до ND — проекції похилої, тому $AC \perp MD$.

Проведемо $NK \parallel AC$, то $NK \perp BC$, MK — похила, NK — проекція похилої, тому $MK \perp BC$.

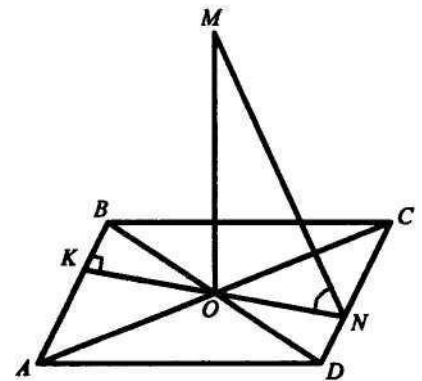
Задана 2. Сторона ромба $ABCD$ дорівнює 20 см, його площа 320 см^2 . Точка M віддалена від площини ромба на 15 см і однакою віддалена від його сторін. Знайти відстань від точки M до сторін ромба.

Дано: $ABCD$ — ромб, $AB = 20 \text{ см}$, $S = 320 \text{ см}^2$,
 $MO \perp (ABC)$, $MO = 15 \text{ см}$, $MN = MK$.

Знайти: $MN = MK$.

Розв'язання

У площині ромба $ABCD$ через точку O проведемо висоту ромба NK , ON — радіус вписаного кола, тоді $MN = MK$. Площа ромба: $S = DC \cdot KN$, $KN = 320 : 20 = 16 \text{ см}$, $ON = 8 \text{ см}$.

З ΔMOK ($\angle MOK = 90^\circ$) знайдемо MK : $MN = \sqrt{MO^2 + ON^2}$,
 $MN = \sqrt{225 + 64} = 17 \text{ см}$.

Відповідь. 16 см.

Задача 3 (самостійно). Площини рівностороннього трикутника ABC і квадрата $BCDE$ перпендикулярні. Знайти відстань між вершинами A і D якщо висота трикутника дорівнює 3 дм.

Дано: $\triangle ABC$ — рівносторонній, $BCDE$ — квадрат,
 $(ABC) \perp (BCD)$, $AK = 3$ дм.

Знайти: AO .

Розв'язання

$AK \perp (BDC)$, оскільки $AK \perp BC$, тоді $AK \perp KD$, KO — проекція похилої AD .

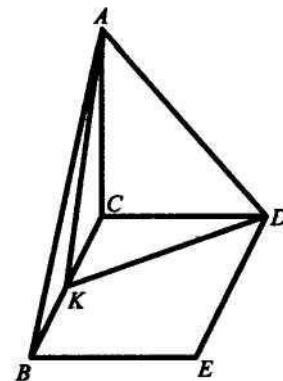
$$\text{У } \triangle ABC: AK = AB \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad AB = \frac{2AK}{\sqrt{3}} = 2\sqrt{3} \quad (\text{дм}).$$

Сторона квадрата $BC = 2\sqrt{3}$ дм, $CK = \frac{1}{2} BC$, $CK = \sqrt{3}$ дм.

$$\text{З } \triangle KCD \text{ знайдемо } KD: KD = \sqrt{CD^2 + CK^2}, \quad KD = \sqrt{12 + 3} = \sqrt{15} \quad (\text{дм}).$$

$$\text{З } \triangle AKD \text{ знайдемо } AD: AD = \sqrt{AK^2 + KD^2}, \quad AD = \sqrt{9 + 15} = 2\sqrt{6} \quad (\text{дм}).$$

Відповідь. $2\sqrt{6}$ дм.

Задача 4. До площини рівнобедреного трикутника ABC ($AB = AC$) проведено перпендикуляр AK , що дорівнює 6 см. Площа трикутника ABC дорівнює 48 см^2 , $BC = 16$ см. Знайти відстань між прямими AK і BC , а також від точки K до прямої BC .

Дано: $\triangle ABC$ — рівнобедрений, $AB = AC$, $BC = 16$ см,
 $AK \perp (ABC)$, $AK = 6$ см, $S_{ABC} = 48 \text{ см}^2$.

Знайти: AD , DK .

Розв'язання

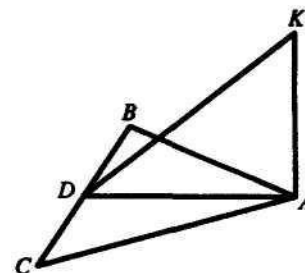
У рівнобедреному $\triangle ABC$ медіана AD є висотою: $AD \perp BC$. Сполучимо точки D і K , AD — проекція похилої KD . $BC \perp DA$, отже, $BC \perp DK$ (за теоремою про три перпендикуляри).

$$S_{ABC} = \frac{1}{2} \cdot BC \cdot AD, \quad AD = \frac{2S}{BC} = 6 \quad (\text{см}).$$

$KA \perp (ABC)$, тому $KA \perp AD$.

$$\text{З } \triangle KAD \text{ знайдемо } KD. \quad KD = \sqrt{AK^2 + AD^2}, \quad KD = \sqrt{36 + 36} = 6\sqrt{2} \quad (\text{см}).$$

Відповідь. $AO = 6$ см, $AD = 6\sqrt{2}$ см.

IV. Підсумок уроку.

V. Домашнє завдання.

Задача 5. У рівнобедреному трикутнику основа і висота дорівнюють по 4 см. Точка знаходиться на відстані 6 см від площини трикутника і на однаковій відстані від усіх його сторін. Знайти цю відстань.